
HISTORIA LITERATURY STAROPOLSKIEJ I OŚWIECENIA

K A N O N

Na egzaminie wymagana jest znajomość tekstów literackich wyłącznie z tych edycji, które wskazane zostały w niniejszym spisie. Obowiązywać będzie również treść wszystkich wstępów do zamieszczonych w kanonie wydań tekstów. Zapis bibliograficzny w spisie uproszczono.

TRADITIO PAGANA

HOMER: *Iliada*, przeł. K. Jeżewska, oprac. J. Łanowski, BN II 17; lub: przeł. I. Wieniewski.

PLATON: *Uczta*, przeł. W. Witwicki.

WERGILIUSZ: *Eneida*, przeł. T. Karyłowski, oprac. S. Stabryła, BN II 29 (obowiązują ks. 1-3; 6).

TRZY POETYKI KLASYCZNE, oprac. T. Sinko, BN II 57 (obowiązuje *List do Pizonów* Horacego).

HORACY: *Ody i epody*, w: *Dzieła wszystkie*, oprac. O. Jurewicz; lub: przeł. A. Lam, Warszawa 2008 (obowiązuje wybór, w tym ody I 23; II 7; II 20; III 1; III 24; III 30; IV 7 oraz epody 2; 8; 16).

OWIDIUSZ: *Metamorfozy*, przeł. A. Kamińska, S. Stabryła, oprac. S. Stabryła, BN II 76 (obowiązują ks. 1-2 oraz dwie wybrane).

TRADITIO HEBRAICA ET CHRISTIANA

PISMO ŚWIĘTE STAREGO I NOWEGO TESTAMENTU, przeł. J. Wujek; lub: Biblia Tyniecka, Kraków 1966 i wyd. nast. (obowiązują księgi: *Genezis (Rodzaju)*; *Lamentacje Jeremiasza*; *Pieśń nad Pieśniami*; *Ewangelia wg św. Łukasza*; *Ewangelia wg św. Jana*; *Apokalipsa św. Jana*).

ŚW. AUGUSTYN: *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1994 (wybór).

ŚREDNIOWIECZE

TEKSTY

LITERATURA POLSKA

ŚREDNIOWIECZNA PROZA POLSKA, oprac. S. Vrtel-Wierczyński, BN I 68 (obowiązują: *Kazania świętokrzyskie*; *Rozmyślanie przemyskie*).

ŚREDNIOWIECZNA PIEŚŃ RELIGIJNA POLSKA, oprac. M. Korolko, wyd. 2 zmien., BN I 65 (obowiązują: *Bogurodzica*; *Posłuchajcie bracia miła*; pieśni Władysława z Gielniowa; *Chwała Tobie, Gospodynie*).

POLSKA POEZJA ŚWIECKA XV WIEKU, oprac. M. Włodarski, BN I 60 (obowiązują: wiersz Słoty *O chlebowym stole*; *Satyra na chytrych kmiociów*; *Pieśń o Wiklefie*; *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*; *Skarga umierającego*; *Cantilena inhonesta*).

ANONIM TZW. GALL: *Kronika polska*, przeł. R. Grodecki, oprac. M. Plezia, BN I 59.

LITERATURA OBCA

DANTE ALIGHIERI: *Boska komedia (Wybór)*, przeł. E. Porębowicz, oprac. K. Morawski, BN II 187; lub: *Boska komedia*, przeł. A. Kuciak (obowiązuje cz. 1: *Piekło*).

ARCYDZIEŁA FRANCUSKIEGO ŚREDNIOWIECZA, wybór M. Żurowski, oprac. Z. Czerny, Warszawa 1968 (obowiązują fragmenty: *Percewala z Walii* czyli *Opowieści o grału* Chrétiena de Troyes; *Wielkiego testamentu* F. Villona; *Pieśni o Rolandzie*).

PODRĘCZNIK

T. WITCZAK: *Literatura Średniowiecza*, wyd. 3 zmien., Warszawa 1999 i wyd. nast.

ODRODZENIE

TEKSTY

LITERATURA POLSKA

ANTOLOGIA POEZJI ŁACIŃSKIEJ W POLSCE, oprac. I. Lewandowski, Poznań 1996; lub: *ANTOLOGIA POEZJI POLSKO-ŁACIŃSKIEJ 1470-1543*, oprac. A. Jelicz, wyd. 2 zmien. (obowiązują utwory: F. Kallimacha, M. Hussowskiego, J. Dantyszka, A. Krzyckiego, K. Janicjusza).

M. REJ: *Wybór pism*, oprac. A. Kochan, BN I 308 (obowiązują: *Krótką rozprawa między trzema osobami...*; *Żywot człowieka poczciwego*).

A. FRYCZ-MODRZEWSKI: *Wybór pism*, oprac. W. Voisé, BN I 229 (obowiązuje: *O naprawie Rzeczypospolitej*).

J. KOCHANOWSKI: *Treny*, oprac. J. Pelc, wyd. 14 zmien. i nast., BN I 1.

J. KOCHANOWSKI: *Fraszki*, oprac. J. Pelc, wyd. 2 zmien., BN I 163 (wybór).

J. KOCHANOWSKI: *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, BN I 100.

J. KOCHANOWSKI: *Psalterz Dawidów*, oprac. J. Ziomek, BN I 174; lub: oprac. K. Meller, Kraków 1997, BP (wybór).

J. KOCHANOWSKI: *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Ulewicz, BN I 3.

Ł. GÓRNICKI: *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, BN I 109; lub: oprac. R. Pollak, Warszawa 1950; lub w: *Pisma*, oprac. R. Pollak, t. 1, Warszawa 1961 (obowiązują: księgi 1-2).

M. SĘP-SZARZYŃSKI: *Rytmy albo Wiersze polskie oraz cykl erotyków*, oprac. J. Krzyżanowski, wyd. 2 zmien., BN I 118; lub: *Poezje*, oprac. J. S. Gruchała, Kraków 1997, BP.

LITERATURA OBCA

F. PETRARKA: *Sonety do Laury*, przeł. J. Kurek, wstęp M. Brahmer; lub w: *Pisma*, oprac. K. Morawski, BN II 206; lub: przeł. A. Kuciak.

G. BOCCACCIO: *Dekameron*, przeł. E. Boyé (obowiązują: *Sokół*; *Gryzelda*).

ERAZM z ROTTERDAMU: *Wybór pism*, przeł. M. Cytowska, E. Jędrkiewicz, M. Mejor, oprac. M. Cytowska, BN II 231 (obowiązują: *Pochwała Głupoty*; *Skarga pokoju*).

F. RABELAIS: *Gargantua i Pantagruel*, przeł. T. Boy-Żeleński (wybór).

PODRĘCZNIK

J. ZIOMEK: *Literatura Odrodzenia*, Warszawa 1987 i wyd. nast.

BAROK

TEKSTY

LITERATURA POLSKA

POECI POLSKIEGO BAROKU, oprac. J. Sokołowska, K. Żurowska, t. 1-2, Warszawa 1965; lub: *I W ODMIANACH CZASU SMAK JEST. ANTOLOGIA POLSKIEJ POEZJI EPOKI BAROKU*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1991 (obowiązują utwory: S. Grabowieckiego, H. Morsztyna, D. Naborowskiego, S. Zimorowica, M. K. Sarbiewskiego, S. Twardowskiego, K. Opalińskiego, S. H. Lubomirskiego, J. Baki).

STAROPOLSKA POEZJA ZIEMIAŃSKA. ANTOLOGIA, oprac. J. S. Gruchała, S. Grzeszczuk, Warszawa 1988 (obowiązują utwory: S. F. Klonowica, A. Zbylitowskiego, D. Naborowskiego, H. Morsztyna, S. Twardowskiego, J. Gawińskiego).

„*WYSOKI UMYSŁ W DOLNYCH RZECZACH ZAWIKŁANY*”. *ANTOLOGIA POLSKIEJ POEZJI METAFIZYCZNEJ EPOKI BAROKU*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993 (obowiązują utwory: K. Miaskowskiego, Z. Morsztyna, S. H. Lubomirskiego).

ANTOLOGIA LITERATURY SOWIZDRZALSKIEJ XVI I XVII WIEKU, oprac. S. Grzeszczuk, wyd. 2 zmien., BN I 186 (obowiązują: *Wyprawa plebańska*; *Peregrynacja Maćkowa*).

P. SKARGA: *Kazania sejmowe*, oprac. J. Tazbir, BN I 70 (obowiązują dwa wybrane kazania).

S. SZYMONOWIC: *Sielanki i pozostałe wiersze polskie*, oprac. J. Pelc, wyd. 2 zmien., BN I 82 (obowiązują: *Dafnis; Żeńcy; Czary*).

W. POTOCKI: *Wiersze wybrane*, oprac. S. Grzeszczuk, wstęp J. S. Gruchała, BN I 19.

J. A. MORSZTYN: *Wybór poezji*, oprac. W. Weintraub, BN I 257.

W. KOCHOWSKI: *Utwory poetyckie*, oprac. M. Eustachiewicz, BN I 92 (obowiązują: psalmy 1, 2, 7, 9, 26, 27, 33, 36 z *Psalmidii polskiej*).

J. Ch. PASEK: *Pamiętniki*, oprac. R. Pollak, Warszawa 1955 i wyd. nast.; lub: oprac. W. Czaplński, BN I 62 (obowiązują: lata 1656-1662).

LITERATURA OBCA

T. TASSO: *Gofred abo Jeruzalem wyzwolona*, przeł. P. Kochanowski, oprac. R. Pollak, BN II 4 (wybór).

P. CORNEILLE: *Cyd*, przeł. J. A. Morsztyn, Warszawa 1954 (wyd. synoptyczne); lub w: J. A. Morsztyn: *Utwory zebrane*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1971; lub: P. Corneille, J. A. Morsztyn: *Cyd*, oprac. A. Karpiński, A. Stetnowski, Warszawa 1999.

MOLIER: *Wybór komedii*, przeł. B. Korzeniewski, oprac. J. Pawłowiczowa, BN II 248; lub: *Skąpiec*, przeł. i oprac. T. Boy-Żeleński, BN II 6; lub: *Świętoszek*, przeł. idem, BN II 40; lub: *Mizantrop*, przeł. idem, BN II 2; lub: *Mieszczanin szlachcicem*, przeł. idem, BN II 10 (obowiązuje jedna wybrana komedia).

PODREĆCZNIK

C. HERNAS: *Literatura baroku*, Warszawa 1987 i wyd. nast.

OŚWIECENIE

TEKSTY

LITERATURA POLSKA

„ŚWIAT POPRAWIAĆ – ZUCHWAŁE RZEMIOSŁO”. *ANTOLOGIA POEZJI POLSKIEGO OŚWIECENIA*, oprac. T. Kostkiewiczowa, Z. Goliński, Warszawa 1981 i wyd. nast. (obowiązują wiersze anonimowe z okresu konfederacji barskiej oraz utwory: E. Drużbackiej, A. Naruszewicza, I. Krasickiego, S. Trembeckiego, J. Szymanowskiego, K. Beniśławskiej, F. Karpińskiego, F. D. Książna, K. Węgierskiego, J. Jasińskiego).

MIĘDZY ROZPACZĄ I NADZIEJĄ. ANTOLOGIA POEZJI POROZBIOROWEJ LAT 1793-1806, wstęp P. Żbikowski, oprac. M. Nalepa, Kraków 2006 (obowiązują utwory: A. J. Czartoryskiego, C. Godebskiego, F. Karpińskiego, K. Koźmiana, S. Trembeckiego, J. P. Woronicza).

I. KRASICKI: *Monachomachia. Antymonachomachia*, oprac. Z. Goliński, BN I 197.

I. KRASICKI: *Satyry i listy*, oprac. Z. Goliński, wstęp J. T. Pokrzywniak, wyd. 2 zmien., BN I 169 (obowiązują: *Do króla; Świat zepsuty; Pijaństwo; Życie dworskie; Palinodia; Pochwała wieku; Człowiek i zwierz; Mędrek; Podróż; listy O obowiązkach obywatela; Do księdza A. Naruszewicza*).

I. KRASICKI: *Bajki*, oprac. Z. Goliński, BN I 220 (wybór).

I. KRASICKI: *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*, oprac. M. Klimowicz, BN I 41.

„MONITOR” 1765-1785, oprac. E. Aleksandrowska, BN I 226 (wybór artykułów).

OŚWIECENI O LITERATURZE, oprac. T. Kostkiewiczowa, Z. Goliński, t. 1, Warszawa 1993 (obowiązują: *Listy o guście J. Szymanowskiego*, wybór fragmentów z *O wymowie w prozie albo wierszu F. Karpińskiego* oraz *Sztuka rymotwórcza F. K. Dmochowskiego*); t. 2, Warszawa 1995 (obowiązują: *O pismach klasycznych i romantycznych J. Śniadeckiego* oraz oba teksty E. Słowackiego).

F. ZABŁOCKI: *Fircyk w zalotach*, oprac. J. Pawłowiczowa, BN I 176.

W. BOGUSŁAWSKI: *Cud albo Krakowiaki i Górale*, oprac. M. Klimowicz, BN I 162.

POLSKA TRAGEDIA NEOKLASYCYSTYCZNA, oprac. D. Ratajczakowa, BN I 260 (obowiązuje *Barbara Radziwiłłówna A. Felińskiego*).

M. WIRTEMBERSKA: *Malwina, czyli Domyślność serca*, oprac. W. Billip, Warszawa 1958 i wyd. nast.

LITERATURA OBCA

L. STERNE: *Podróż sentymentalna*, przeł. A. Ginczanka, oprac. Z. Sinkowa, BN II 174; lub: *Życie i myśli J. W. Pana Tristrama Shandy*, tłum. K. Tarnowska, oprac. W. Chwalewik, Warszawa 1974 i wyd. nast.

D. DIDEROT: *Kubuś Fatalista i jego pan*, przeł. T. Boy-Żeleński, weryfikacja przekł. i komentarz E. Skibińska-Cieńska, M. Cieński, wstęp M. Cieński, BN II 243.

VOLTAIRE: *Powiastrki filozoficzne*, przeł. T. Boy-Żeleński (obowiązują: *Zadig, Kandyd*).

J. J. ROUSSEAU: *Nowa Heloiza*, przeł. i oprac. E. Rządowska, BN II 136 (wybór).

PODRĘCZNIKI

M. KLIMOWICZ: *Literatura Oświecenia*, Warszawa 1988 i wyd. nast.

R. PRZYBYLSKI: *Klasycyzm, czyli Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*, Warszawa 1983 i wyd. nast. (obowiązuje cz. 2: *Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*).

Zalecane jest ponadto korzystanie z fragmentów podręczników akademickich z serii Wielkiej Historii Literatury Polskiej (tzn. *Średniowiecze* T. Michałowskiej, *Renesansu* J. Ziomka, *Baroku* Cz. Hernasa oraz *Oświecenia* M. Klimowicza), zwłaszcza odnoszących się do podanych wyżej lektur i ich kontekstów.

Wskazane jest również wykorzystywanie wybranych haseł ze *Słownika literatury staropolskiej* (pod.red. T. Michałowskiej) oraz *Słownika literatury polskiego oświecenia* (pod red. T. Kostkiewiczowej).